Metsästähän me tulimme,
Suomen kansa kauan sitten.

Metsään aina myös menemme
tai ainakin kaipailemme
kaupungeista ja kylistä,
tunkkaisista taajamista,
pakokaasujen hajusta.

Se on sielu Suomi-neidon,
maan tämän pohjolan perällä,
alla Karhun ja Otavan,
napapiirin naapurissa.

Mitä muistat metsistämme,
vai joko unohdit kaiken,
tiedot nuo biologian,
oppikirjan kertomukset:

Osa yksi: kuiva kangas

Männikköinen kuiva kangas,
helppokulkuinen ja harva,
kevyt siellä on kävellä,
on tilaa paljon ja valoa.

> Kasvillisuus on karua,
> maaperä kun on soraista,
> taikka hiekkaista lajia,
> kasvaa varpuna kanerva,
> monin paikoin puolukkakin,
> ja joskus variksenmarja,
> pohjalla poronjäkälä,
> sammalia siellä täällä,
> heiniä vähän lisäksi,
> ruohoja ripauksen verran:
> kevätpiippo, kultapiisku,
> mainittakoon maitikkakin.

Lintujoukkokin on niukka,
lukumäärältään vähäinen,
vaan on laulavat lajinsa:
metsäkirvinen on runsain,
hyönteissyöppö harmaasieppo,
kulorastas, leppälintu,

siinä tärkeimmät menivät.

Nisäkkäitä niukahkosti,
vain poro ja metsäpeura,
niille riittää sen ravinto.

Vaan on kyllä hyönteisiä,
männynsyöjiä monia:
mittari ja pistiäinen,
kehrääjä ja kärsäkkäitä.
Kerrottakoon perhosista
sinisiipien lajisto.

Löytyy sieltä sieniäkin:
kangasrousku ja –hapero,
on hallavahakastakin
ja korvasieniä keväällä.

Osa kaksi: tuore kangas

Hieta – ja moreenimailla
ravinteita on enemmän,
maa pidättää paremmin vettä,
se rehevöittää kasvustoa,
on kyseessä tuore kangas.

Kuusta kasvaakin eniten,
muita puita sen ohella.
On myös harva pensaskerros,
pääosaksi kuusen tainta,
lehtipuitakin lisäksi:
raita, pihlaja ja haapa.
Mustikka on valtavarpu,
paikoin löytyy puolukkaakin,
vanamonkin voi tavata,
suikertavan hennon kellon,
aukkopaikoilta kanervan.

Runsaammin on ruohojakin:
käenkaali, metsätähti,
lillukka, oravanmarja.

Heiniä on myös enemmän,
tosin kaksi vain lajia:
metsäkastikka ja –lauha,

kasvavat kovin tiheiksi.

Sammalta on paksu patja,
jäkälä lähes hävinnyt.

Kuusella on kumppaninsa,
hyvin paljon hyönteisiä,
monipuolinen lajisto:
jäärät, kirvat, kuoriaiset,
perhoset ja pistiäiset.

Sieniä esiintyy myöskin:
tatit, rouskut ja haperot,
vahverot ja torvisienet,
usein kasvu on satoisa.

Lintumäärä kasvaa täällä,
laajentuu myös sen lajisto:
punarinta, laulurastas,
tiltaltti sekä tiaiset.

Osa kolme: lehtometsä

Rehevimmät metsistämme,
nuo monilajiset lehdot,
tavataan ravinteisilla,
alavilla multamailla.

Harjuillakin on omansa,
niinsanotut kuivat lehdot.
Lehdot kukkivat keväisin:
sinivuokko, valkovuokko,
kiurunkannus, linnunherne,
käenrieska ja imikkä,
siinä joitakin nimiä.
Nämä peittyvät kesällä
kun taas kukkii vuohenputki,
käenkaali, karhunputki
ja varsinkin oravanmarja,
tulkoon tässä mainituksi
myös pohjoisten lehtojemme
valloittava valtakasvi,
kaunis metsäkurjenpolvi.

Kasvit pohjakerroksessa,
siis sammal- ja jäkäläpeiton,
voi havaita harvemmaksi,
mutta se on monilajinen,
kaunistaen kallioita,
puunrunkoja ja kiviä.

On saniaislehtojakin
kosteilla, märillä mailla,
puronvarsinotkelmissa.
Korkeat saniaisemme:
kotkansiipi, hiirenporras,
alvejuuri ja imarre,
kasvavat tiheinä siellä.

Pensaskasvusto on runsas:
koiranheisi ja näsiä,
lehtokuusama ja tuomi,
vadelma ja paljon muita.

Kaikki puutkin viihtyy siellä
luontaisimmat päälajimme,
etelässä myös jalotkin.
Tilasta ne taistelevat,
ja kamppailevat valosta,
kasvupaikan hallinnasta.

Pieneläimiä on paljon,
yö- ja päiväperhosia:
kehrääjiä, yökkösiä,
haapaperhonen komea
ja rauhoitettu apollo.

Kirvojen ja kuoriaisten,
ja maakiitäjien lisäksi
etanat elävät täällä,
samoin kuin monet kotilot.

Kun taas nisäkkäiden nimistä
maamyyrä on merkittävin,
lehtometsien asukas.
Mieluistahan multamaahan
kaivella on käytäviä,
ravintoansa hakea,
hyönteisiä ja matoja.
Se ja metsähiiri-serkku

muovaavat monen ravinnon:
petolintujen, ketunkin,
se näkyy näätämäärässäkin,
kuin myös suojellun lumikon.

Lehdoissa soi linnunlaulu,
sirkuttelu ja liverrys,
se onhan ihanteellinen,
suotuisa pesintäpaikka,
tarjoten vakaan ravinnon.

Siellä voi siis kuulla näiden,
lehdon laulutaitureiden;
mustapää- ja lehtokertun
kultarinnan ja tiaisten,
satakielenkin lumoa.